

## FIȘA DISCIPLINEI

### *Filosofia minții*

Anul universitar 2026-2027

#### 1. Date despre program

|                                        |                            |
|----------------------------------------|----------------------------|
| 1.1. Instituția de învățământ superior | Universitatea Babeș-Bolyai |
| 1.2. Facultatea                        | Istorie și Filosofie       |
| 1.3. Departamentul                     | Filosofie                  |
| 1.4. Domeniul de studii                | Filosofie                  |
| 1.5. Ciclu de studii                   | Licență                    |
| 1.6. Programul de studii / Calificarea | Filosofie                  |
| 1.7. Forma de învățământ               | Zi                         |

#### 2. Date despre disciplină

|                                         |                            |                |                        |                        |                                 |
|-----------------------------------------|----------------------------|----------------|------------------------|------------------------|---------------------------------|
| 2.1. Denumirea disciplinei              | <b>Filosofia minții</b>    |                |                        | Codul disciplinei      | <b>HLR2312</b>                  |
| 2.2. Titularul activităților de curs    | Lect. univ. dr. Mihai Rusu |                |                        |                        |                                 |
| 2.3. Titularul activităților de seminar | Lect. univ. dr. Mihai Rusu |                |                        |                        |                                 |
| 2.4. Anul de studiu                     | 2                          | 2.5. Semestrul | 3                      | 2.6. Tipul de evaluare | Colocviu                        |
| 2.7. Regimul disciplinei                | Opțional                   |                | 2.8. Tipul disciplinei |                        | Disciplină de specializare (DS) |

#### 3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

|                                                                                                        |    |                     |    |                                  |            |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|---------------------|----|----------------------------------|------------|
| 3.1. Număr de ore pe săptămână                                                                         | 3  | din care: 3.2. curs | 2  | 3.3. seminar/ laborator/ proiect | 1          |
| 3.4. Total ore din planul de învățământ                                                                | 36 | din care: 3.5. curs | 24 | 3.6 seminar/laborator            | 12         |
| <b>Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)</b> |    |                     |    |                                  | <b>ore</b> |
| Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)                                       |    |                     |    |                                  | 11         |
| Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren         |    |                     |    |                                  | 11         |
| Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri                        |    |                     |    |                                  | 20         |
| Tutoriat (consiliere profesională)                                                                     |    |                     |    |                                  | 12         |
| Examinări                                                                                              |    |                     |    |                                  | 4          |
| Alte activități                                                                                        |    |                     |    |                                  |            |
| <b>3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)</b>                       |    |                     |    | <b>58</b>                        |            |
| <b>3.8. Total ore pe semestru</b>                                                                      |    |                     |    | <b>100</b>                       |            |
| <b>3.9. Numărul de credite</b>                                                                         |    |                     |    | <b>4</b>                         |            |

#### 4. Precondiții (acolo unde este cazul)

|                    |   |
|--------------------|---|
| 4.1. de curriculum | - |
| 4.2. de competențe | - |

#### 5. Condiții (acolo unde este cazul)

|                                                  |                                                           |
|--------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------|
| 5.1. de desfășurare a cursului                   | Sală de curs, dotată cu proiector sau display electronic. |
| 5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului | Activitatea la seminar este obligatorie.                  |

#### 6.1. Competențele dobândite în urma absolvirii programului de studii (se preiau din planul de învățământ)<sup>1</sup>

<sup>1</sup> Se vor prelua din Planul de învățământ al programului de studii acele competențe profesionale și/sau transversale la dezvoltarea cărora contribuie disciplina pentru care se elaborează fișa disciplinei. Pentru fiecare competență se va prelua întregul enunț, inclusiv codul competenței, cu formularea care apare în planul de învățământ, fără modificări. Dacă nu se preia nici o competență din oricare din cele două categorii, se șterge linia

| Competențe profesionale |                                                                                                                                                                           |
|-------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Codul competenței       | Competență                                                                                                                                                                |
| CP1                     | Identificarea și aplicarea adecvată a fundamentelor teoretice și istorice ale filosofiei: presupozii, principii, valori, etici, modalități de gândire și practici.        |
| CP2                     | Ordonarea și formularea de idei, teme și probleme filosofice generale și de ramură.                                                                                       |
| CP3                     | Identificarea prin gândire critică (analiză și evaluare logice) a punctelor tari și slabe ale unor soluții, concluzii sau abordări alternative de probleme.               |
| CP4                     | Evidențierea cauzelor, principiilor și semnificațiilor acțiunilor; experienței și existenței umane.                                                                       |
| CP5                     | Producerea/proiectarea și comunicarea de idei/cunoștințe filosofice.                                                                                                      |
| Competențe transversale |                                                                                                                                                                           |
| Codul competenței       | Competență                                                                                                                                                                |
| CT1                     | Abordarea în mod realist și prin argumentare atât teoretică, cât și practică a unor situații-problemă cu grad mediu de dificultate în vederea soluționării lor eficiente. |

## 6.2. Rezultatele învățării specifice programului de studii (se preiau din planul de învățământ)<sup>2</sup>

| Rezultatele învățării vizate prin disciplină |                                                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                                |
|----------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Codul competenței                            | Cunoștințe și înțelegere (Knowledge and understanding)                                                                                                                                                                                                                          | Abilități academice specifice (Specific academic skills)                                                                                                                                       |
| CP1                                          | 1. Studentul/absolventul stabilește conexiuni între teorii și perspective filosofice formulate în diverse epoci, curente și tradiții de gândire și compară argumente filosofice complexe.                                                                                       | 1. Studentul/absolventul analizează perspective teoretice diferite.                                                                                                                            |
| CP2                                          | 2. Studentul/absolventul descrie răspunsurile oferite de diferite școli, curente și tradiții la întrebările filosofice fundamentale: natura realității, identitatea persoanei, natura timpului și spațiului, natura conștiinței, relația dintre minte și corp, liberul arbitru. | 2. Studentul/absolventul folosește concepte filosofice cu un grad ridicat de dificultate, analizează sistematic idei și perspective teoretice care se situează dincolo de experiența empirică. |
| CT1                                          | 3. Abordarea în mod realist și prin argumentare atât teoretică, cât și practică a unor situații-problemă cu grad mediu de dificultate în vederea soluționării lor eficiente.                                                                                                    | 3. Studentul/absolventul gândește analitic, poate deconstrui idei și raționamente complexe în elementele lor componente pentru a le evalua validitatea și a le îmbunătăți..                    |

## 7. Rezultatele învățării specifice disciplinei

| Cunoștințe și înțelegere (Knowledge and understanding)                                                                                                                                                                                                                           |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. Studentul/absolventul poate recunoaște și discuta în mod sistematic principalele probleme filosofice generate de funcționarea minții umane și de relațiile dintre stările și procesele neurofiziologice din sistemul nervos și stările conștiente subiective ale indivizilor. |
| 2. Studentul/absolventul analizează și evaluează teoriile și pozițiile filosofice principale în filosofia minții din sec. al XX-lea și începutul sec. al XXI-lea care au fost elaborate ca răspunsuri la problemele minții și ale conștiinței.                                   |
| Abilități academice specifice (Specific academic skills)                                                                                                                                                                                                                         |
| 1. Studentul/absolventul poate susține sau critica argumentat pozițiile principale din dezbaterile privind mintea și conștiința.                                                                                                                                                 |
| 2. Studentul/absolventul conectează noțiunile și teoriile cele mai importante din filosofia minții cu rezultatele științifice relevante și cu perspectivele aparținând ramurilor conexe ale filosofiei, cum ar fi metafizica, epistemologia sau filosofia limbajului.            |

## 8. Conținuturi

din tabel aferentă acelei categorii.

<sup>2</sup> Se menționează rezultatele învățării specifice programului de studiu la dezvoltarea cărora contribuie disciplina pentru care se elaborează fișa. Enunțurile, preluate fără modificări din Planul de învățământ în funcție de tipul disciplinei (DF/DS/DC) se trec în dreptul competenței asociate.

| 8.1 Curs                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | Metode de predare - învățare                                                                          | Observații <sup>3</sup> |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------|
| Introducere. Teme și probleme în filosofia minții.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | -curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia<br>-discuții pe baza unor exemple |                         |
| Problema ontologică (problema minte-corp). Dualismul. Behaviorismul filosofic (logic).                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | -curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia<br>-discuții pe baza unor exemple |                         |
| Materialismul reducționist și superveniența (teoria identității). Argumentele lui Saul Kripke împotriva teoriei identității.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | -curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia<br>-discuții pe baza unor exemple |                         |
| Funcționalismul (mașină; causal). Saul Kripke împotriva funcționalismului.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | -curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia<br>-discuții pe baza unor exemple |                         |
| Alte argumente critice împotriva funcționalismului.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       | -curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia<br>-discuții pe baza unor exemple |                         |
| Materialismul eliminativist. Alte variante de materialism non- reducționist.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | -curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia<br>-discuții pe baza unor exemple |                         |
| Problema semantică. Intenționalitatea și atitudinile propoziționale.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | -curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia<br>-discuții pe baza unor exemple |                         |
| Problema epistemologică. Problema celorlalte minți. Problema conștiinței de sine.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | -curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia<br>-discuții pe baza unor exemple |                         |
| Problema metodologică. Idealism și fenomenologie. Behaviorismul metodologic.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | -curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia<br>-discuții pe baza unor exemple |                         |
| Abordarea cognitivă/computațională. Materialismul metodologic.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            | -curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia<br>-discuții pe baza unor exemple |                         |
| Inteligența artificială. Minți posibile.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | -curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia<br>-discuții pe baza unor exemple |                         |
| Kurt Goedel despre limitele programului tare AI.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | -curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia<br>-discuții pe baza unor exemple |                         |
| Liberul arbitru vs. determinism. Libertarianism. Compatibilism.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | -curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia<br>-discuții pe baza unor exemple |                         |
| Minte și conștiință. Qualia.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              | -curs interactiv cu fundament de prelegere și prezentări multimedia<br>-discuții pe baza unor exemple |                         |
| <b>Bibliografie</b><br>Ned Block, Owen J. Flanagan, Guven Guzeldere (eds.), <i>The Nature of Consciousness: Philosophical Debates 1st Edition</i> , Bradford Books, 1997.<br>Keith Campbell, <i>Body and Mind</i> , Macmillan, London, 1970.<br>David Chalmers, <i>The Conscious Mind: In Search of a Fundamental Theory</i> , Oxford University Press, New York, Oxford, 1996.<br>David Chalmers, <i>The Character of Consciousness</i> , Oxford University Press, 2010. |                                                                                                       |                         |

<sup>3</sup> De exemplu aspecte organizatorice, recomandări pentru studenți, aspecte specifice legate de curs/seminar cum ar fi invitarea unor practicieni în domeniu etc.

Paul M. Churchland, *Matter and Consciousness. Third Edition*, A Bradford Book. The MIT Press, 2013.

Donald Davidson, Mental Events, în Donald Davidson, *Essays on Actions and Events, Second Edition*, Clarendon, Oxford University Press, 2001.

Richard Dawkins, *The Selfish Gene*, Oxford University Press, 1976.

Daniel C. Dennett, *The Intentional Stance*, MIT Press, New York, 1989.

Daniel C. Dennett, *Consciousness Explained*, Little, Brown and Co., Boston, New York, and London, 1981.

Rene Descartes, *Reguli de îndrumare a minții. Meditații despre filozofia prima*, Editura "Humanitas", 2004.

Jerry A. Fodor, *The Language of Thought*, Harvard University Press, Cambridge, MA, 1975.

John Heil, *Philosophy of Mind: A Contemporary Introduction*, Routledge, 2019.

Robert Kirk, *Zombies and Consciousness*, Clarendon Press, Oxford, 2005.

Saul Kripke, *Naming and Necessity*, Harvard University Press, Cambridge, MA, 1980.

Saul Kripke, *Philosophical Troubles. Collected Papers, Vol.1*, Oxford University Press, 2013.

William G. Lycan, Jesse J. Prinz (eds.), *Mind and Cognition: An Anthology, 3rd Edition*, Wiley-Blackwell, 2008.

Neil Tennant, *Introducing Philosophy. God, Mind, World, and Logic*, Routledge, 2015.

| 8.2 Seminar / laborator                                                                                                            | Metode de predare - învățare                                                                      | Observații |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| Introducere. Teme și probleme în filosofia minții.                                                                                 | -seminar interactiv pe bază de discuții /<br>prezentări multimedia<br>-comentariu text, dezbateri |            |
| Problema ontologică (problema minte-corp).<br>Dualismul. Behaviorismul filosofic (logic).                                          | -seminar interactiv pe bază de discuții /<br>prezentări multimedia<br>-comentariu text, dezbateri |            |
| Materialismul reducționist și superveniența<br>(teoria identității). Argumentele lui Saul Kripke<br>împotriva teoriei identității. | -seminar interactiv pe bază de discuții /<br>prezentări multimedia<br>-comentariu text, dezbateri |            |
| Funcționalismul (mașină; cauzal). Saul Kripke<br>împotriva funcționalismului.                                                      | -seminar interactiv pe bază de discuții /<br>prezentări multimedia<br>-comentariu text, dezbateri |            |
| Alte argumente critice împotriva<br>funcționalismului.                                                                             | -seminar interactiv pe bază de discuții /<br>prezentări multimedia<br>-comentariu text, dezbateri |            |
| Materialismul eliminativist. Alte variante de<br>materialism non- reducționist.                                                    | -seminar interactiv pe bază de discuții /<br>prezentări multimedia<br>-comentariu text, dezbateri |            |
| Problema semantică. Intenționalitatea și<br>atitudinile propoziționale.                                                            | -seminar interactiv pe bază de discuții /<br>prezentări multimedia<br>-comentariu text, dezbateri |            |
| Problema epistemologică. Problema celorlalte<br>minți. Problema conștiinței de sine.                                               | -seminar interactiv pe bază de discuții /<br>prezentări multimedia<br>-comentariu text, dezbateri |            |
| Problema metodologică. Idealism și<br>fenomenologie. Behaviorismul metodologic.                                                    | -seminar interactiv pe bază de discuții /<br>prezentări multimedia<br>-comentariu text, dezbateri |            |
| Abordarea cognitivă/computațională.<br>Materialismul metodologic.                                                                  | -seminar interactiv pe bază de discuții /<br>prezentări multimedia<br>-comentariu text, dezbateri |            |
| Inteligența artificială. Minți posibile.                                                                                           | -seminar interactiv pe bază de discuții /<br>prezentări multimedia<br>-comentariu text, dezbateri |            |
| Kurt Goedel despre limitele programului tare AI.                                                                                   | -seminar interactiv pe bază de discuții /<br>prezentări multimedia                                |            |

|                                                                 |                                                                                                   |  |
|-----------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------|--|
|                                                                 | -comentariu text, dezbateri                                                                       |  |
| Liberul arbitru vs. determinism. Libertarianism. Compatibilism. | -seminar interactiv pe bază de discuții /<br>prezentări multimedia<br>-comentariu text, dezbateri |  |
| Minte și conștiință. Qualia.                                    | -seminar interactiv pe bază de discuții /<br>prezentări multimedia<br>-comentariu text, dezbateri |  |

### Bibliografie

Ned Block, Owen J. Flanagan, Guven Guzeldere (eds.), *The Nature of Consciousness: Philosophical Debates 1st Edition*, Bradford Books, 1997.

Keith Campbell, *Body and Mind*, Macmillan, London, 1970.

David Chalmers, *The Conscious Mind: In Search of a Fundamental Theory*, Oxford University Press, New York, Oxford, 1996.

David Chalmers, *The Character of Consciousness*, Oxford University Press, 2010.

Paul M. Churchland, *Matter and Consciousness. Third Edition*, A Bradford Book. The MIT Press, 2013.

Donald Davidson, Mental Events, în Donald Davidson, *Essays on Actions and Events, Second Edition*, Clarendon, Oxford University Press, 2001.

Richard Dawkins, *The Selfish Gene*, Oxford University Press, 1976.

Daniel C. Dennett, *The Intentional Stance*, MIT Press, New York, 1989.

Daniel C. Dennett, *Consciousness Explained*, Little, Brown and Co., Boston, New York, and London, 1981.

Rene Descartes, *Reguli de îndrumare a minții. Meditații despre filozofia prima*, Editura "Humanitas", 2004.

Jerry A. Fodor, *The Language of Thought*, Harvard University Press, Cambridge, MA, 1975.

John Heil, *Philosophy of Mind: A Contemporary Introduction*, Routledge, 2019.

Robert Kirk, *Zombies and Consciousness*, Clarendon Press, Oxford, 2005.

Saul Kripke, *Naming and Necessity*, Harvard University Press, Cambridge, MA, 1980.

Saul Kripke, *Philosophical Troubles. Collected Papers, Vol.1*, Oxford University Press, 2013.

William G. Lycan, Jesse J. Prinz (eds.), *Mind and Cognition: An Anthology, 3rd Edition*, Wiley-Blackwell, 2008.

Neil Tennant, *Introducing Philosophy. God, Mind, World, and Logic*, Routledge, 2015.

## 9. Evaluare

| Tip activitate                  | 9.1 Criterii de evaluare <sup>4</sup>                                                                                                                                                                        | 9.2 Metode de evaluare <sup>5</sup>                                                                        | 9.3 Pondere din nota finală |
|---------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------|
| 9.4 Curs                        | - însușirea cunoștințelor predate la curs;<br>- capacitatea de a opera în mod corect și adecvat cu acestea                                                                                                   | Evaluarea se va face atât pe parcursul semestrului cât și în timpul examinării finale.                     | 66% din nota finală         |
|                                 | -asumarea unei cercetări documentare proprii în domeniul FILOSOFIEI MINTII;<br>-însușirea și aplicarea metodelor de cercetare și de redactare specifice filosofiei (analiză de text, referat, eseu academic) | Colocviu la sfârșitul semestrului (sesiune)                                                                |                             |
| 9.5 Seminar/laborator           | - însușirea cunoștințelor discutate la seminar;                                                                                                                                                              | Evaluarea se va face atât pe parcursul semestrului - verificare orală - cât și în timpul examinării finale | 33% din nota finală         |
|                                 | - capacitatea de a opera în mod corect și adecvat cu acestea                                                                                                                                                 |                                                                                                            |                             |
| 9.6 Standard minim de promovare |                                                                                                                                                                                                              |                                                                                                            |                             |

<sup>4</sup> Criteriile de evaluare trebuie să reflecte direct rezultatele învățării vizate la nivel de program de studii, respectiv la nivel de disciplină. Mai concret, se evaluează achizițiile de învățare menționate în rezultatele anticipate ale învățării.

<sup>5</sup> Se recomandă stabilirea atât a metodelor de evaluare finală, cât și a strategiei de evaluare pe parcurs.

- Curs / Colocviu: Elaborarea unei lucrări scrise (eseu academic) cu temă la alegere, de complexitate medie, utilizând paradigme teoretice de bază ale filosofiei;
- Seminar: Alegerea, planificarea și realizarea unor prezentări individuale orale / scrise la seminare pe parcursul semestrului (dezbateri, analiză-comentariu de text, referat).

#### 10. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)<sup>6</sup>

|  |  |                                              |  |  |  |  |  |                              |
|--|--|----------------------------------------------|--|--|--|--|--|------------------------------|
|  |  | Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă |  |  |  |  |  |                              |
|  |  |                                              |  |  |  |  |  |                              |
|  |  |                                              |  |  |  |  |  |                              |
|  |  |                                              |  |  |  |  |  | Nu se aplică nici o etichetă |
|  |  |                                              |  |  |  |  |  | X                            |

Data completării:

22.03.2026

Semnătura titularului de curs

Lect. dr. Mihai Rusu

Semnătura titularului de seminar

Lect. dr. Mihai Rusu

Data avizării în departament:

...

Semnătura directorului de departament

Prof. dr. Ciprian Mihali

<sup>6</sup> Selectați o singură etichetă, cea care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivește cel mai bine disciplinei. Dacă disciplina tratează tema dezvoltării durabile la modul general (de ex. prin prezentarea/introducerea cadrului general al dezvoltării durabile etc.) atunci se poate alocă eticheta generală de Dezvoltare Durabilă. Dacă niciuna dintre etichete nu descrie disciplina, selectați ultima opțiune: „Nu se aplică nici o etichetă”.